

KOIRAN HAMMASSAIRAUDET

Kuva: Nina Saksman

Säännöllinen hampaiden pesu auttaa ehkäisemään monia koiran hammasvaivoja, kuten hammaskiveä. Käytä koiran hampaiden harjaukseen lasten hammasharjaa tai osta koirille tarkoitettu hammasharja eläinkaupasta tai eläinlääkäriltä.

Ientulehdus (gingiviitti)

Ientulehdus aiheutuu hampaan pinnalle ja erityisesti ikenien läheisyyteen kertyneestä bakteerimassasta eli plakista ja hammaskivestä. Tulehtunut ien on ärtynyt ja punoittava.

Oireet

Tulehdus aiheuttaa ensin paikallisia oireita, mutta leviää usein koko suuhun, jos sitä ei hoideta. Ikenet turpoavat, punoittavat ja ne voivat vuotaa verta. Pahanhajuinen hengitys on myös yleinen tulehduksen aiheuttama oire.

Ientulehdus on tärkeä hoitaa mahdollisimman ajoissa, sillä ientulehdus voi aiheuttaa myös muita hammas sairauksia kuten hampaan kiinnityskudossairautta (parodontiitti).

Pese koiran hampaat säännöllisesti välttyäksesi ientulehduksilta

Hoito

Eläinlääkäri poistaa plakin ja/tai hammaskiven, minkä jäl-

keen tulehdus paranee itsestään. Sen jälkeen koiran hampaat tulee pestä säännöllisesti, jotta hammaskiveä ei ala muodostua uudelleen.

Koiran sylki ja suun bakteerit muodostavat plakkia jatkuvasti, eli siltä ei voi välttyä. Siitä syystä ainoa tapa poistaa plakki ja välttyä hammaskiven muodostumiselta, on pestä koiran hampaat säännöllisesti.

Hammaskivi

Hammaskiveä voi muodostua hampaisiin kolmeen paikkaan: hampaan pinnalle, ikenen ja hampaan väliin eli ientaskuun, ja ikenien alle. Hampaan näkyvään osaan hammaskivi voi muodostua jo 2–3 päivässä. Hammaskivi on usein vaaleankeltaista ja sen koostumus on liitumainen. Hammaskivi leviää nopeasti ja voi pian peittää koko hampaan.

Hammaskiven muodostuminen ikenen ja hampaan välissä olevaan ientaskuun kestää kauemmin. Hammaskivi on silloin väritykseltään tummaa ja koostumukseltaan kovempaa.

Ikenien alle tai ”sisäpuolelle” muodostuvaa hammaskiveä on vaikea havaita, sillä se ei näy. Tutkimusta varten koira täytyy nukuttaa, jotta eläinlääkäri voi tutkia hampaat, mitata ientaskujen syvyyden sekä ottaa tarvittaessa röntgenkuvia hampaista.

Huomioithan, että vakuutus ei korvaa hammaskiven poistoa, sillä hammaskivi on ennaltaehkäistävässä hammaspesun avulla.

Ennaltaehkäisy

Paras tapa välttää hammaskiveltä on pestä koiran hampaat säännöllisesti - mieluiten päivittäin. Plakkia muodostuu jatkuvasti ja hampaiden pesu on ainoa tapa päästä siitä eroon ja estää kalkkiutumisen.

Myös puruluut auttavat puhdistamaan hampaita, mutta ne eivät poista hammaskiveä yhtä tehokkaasti kuin hampaiden pesu. Puruluuta ei siis korvaa hampaiden pesua.

Hoito

Hampaan pinnalle muodostuneesta hammaskivestä pääsee usein eroon säännöllisellä hampaiden pesulla.

Kovettunut hammaskivi tulee poistaa eläinlääkärillä ja silloin koira nukutetaan hammaskiven poiston ajaksi. Jos hammaskiveä ei poisteta, se voi levitä muihinkin hampaisiin tai ikenien alle. Pahimmillaan hoitamaton hammaskivi voi aiheuttaa ientulehduksen ja hampaiden irtoamisen.

Parodontiitti

Parodontiitti eli hampaan kiinnityskudossairaus on yleinen koirilla, joilla on hammaskiveä ja ientulehdus, joita ei ole hoidettu ajoissa. Tulehduksen levitessä ientaskuun ja leukaluuhun hampaan kiinnityskudos vaurioituu ja lopulta hammas irtoaa kokonaan.

Koiran hampaiden pinnalle kertyvä bakteerimassa eli plakki aiheuttaa hammaskiveä ja ientulehdusta. Jos niitä ei hoideta ajoissa, voi tulehdus levitä ientaskuun ja aiheuttaa hampaan kiinnityskudossairauden eli parodontiitin. Säännöllinen hampaiden pesu on paras tapa poistaa plakki ajoissa ja välttää hammassairauksilta.

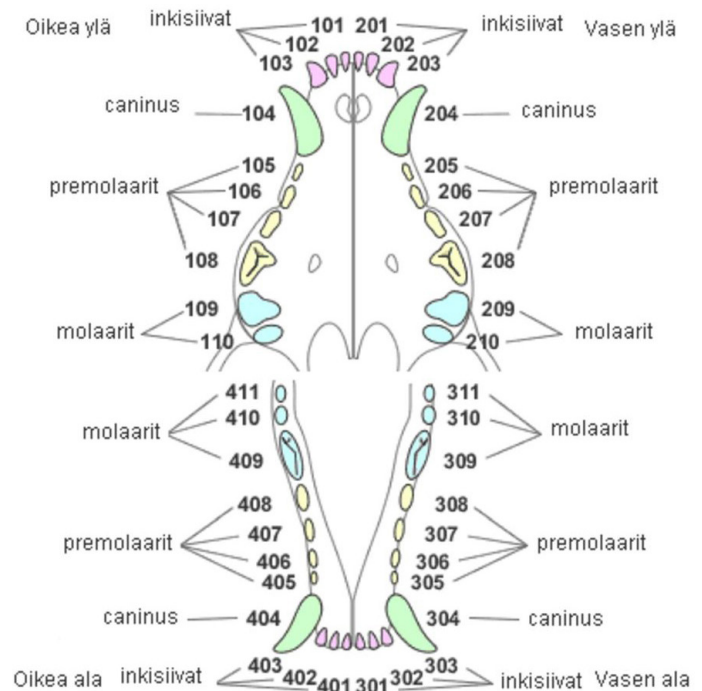
Tulehduksen aiheuttama

Parodontiitti alkaa aina ientulehduksella (gingiviitti). Jos ientulehdusta ei hoideta ajoissa, tulehdus leviää ientaskuun ja ikenet alkavat vetäytyä taaksepäin ja hampaan juuri tulee esiin. Siten tulehdus pääsee leviämään entistä syvemmälle ja hampaan kiinnityskudos vaurioituu.

Tulehdus vaurioittaa kiinnityskudossäikeitä ja myös leukaluu alkaa vaurioitua. Ientasku syvenee edelleen ja samalla bakteerit ja plakki leviävät kiinnityskudossäikeisiin ja leukaluuhun. Tämä johtaa lopulta hampaan irtoamiseen.

Oireet

- Pahanhajuinen hengitys
- Ärtyneet ikenet
- Heiluvat tai löystyneet hampaat
- Vaikea pureskella
- Apeus, aggressiivisuus tai ärtyneisyys

Koira ei lopeta syömistä hammaskivuista huolimatta, vaan jatkaa syömistä sillä puolella, joka ei ole yhtä kipeä. Hammaskipujen huomaaminen voi siis olla haastavaa.

Hampaiden irtoaminen tapahtuu vasta myöhäisessä vaiheessa. Eli jos koiraltasi alkaa irrota hampaita, on sillä ollut hammaskiveä ja ientulehdusta jo pitkään.

Hoito

Parodontiitti hoidetaan estämällä sairauden kehittyminen ja leviäminen muihin hampaisiin. Ainoa hoitotapa on eläinlääkärin suorittama huolellinen hammastarkastus sekä hoitotarpeen arviointi. Hoidon aikana koiran hampaat puhdistetaan ja hammaskivi sekä pahasti vaurioituneet hampaat poistetaan koiran ollessa nukuttuna. Toisinaan koiralta täytyy poistaa useampi hammas, jotta ientulehdus tai parodontiitti ei pääse leviämään.

Ennaltaehkäisy

Paras tapa välttää hammaskiven muodostuminen ja muut hammassairaudet on säännöllinen hampaiden pesu – mieluiten päivittäinen. Totuta koira hampaiden pesuun mahdollisimman varhain ja tee siitä osa arkirutiinia, esimerkiksi pesemällä koiran hampaat aina ennen iltalenkkiä tai pestyäsi omat hampaasi.

Hammaskivi on vaarallisin ikenen alla, sillä se on vaikein havaita ja siitä syystä bakteerit pääsevät leviämään syvemmälle. Jos bakteerit leviävät hampaan juureen asti, voi koiralle muodostua hammasjuuripaise.

Jos koiralla on kerran ollut parodontiitti, eivät kiinnityskudokset parane kokonaan. Ainoa tapa ehkäistä hampaiden irtoamista siinä tapauksessa on pestä hampaat päivittäin, vähintään kerran päivässä.

Hammasjuuripaise

Aiheuttaja

Hammasjuuripaise johtuu useimmiten aikaisemmasta hammassairaudesta, kuten parodontiitista eli hampaan kiinnityskudossairaudesta. Koiralle voi myös tulla paise, jos hammas on lohjennut tai vaurioitunut eikä sitä ole hoidettu kunnolla.

Oireet

Paise on koiralle hyvin kivulias, mutta koiran hammaskipuja on usein vaikea havaita. Koira ei esimerkiksi lopeta syömistä kipujen takia. Koiran käytös voi muuttua kipujen takia, koira saattaa lopettaa purulelujen ja -luiden pureskelun, pureskella vain toisella puoliskolla ja kuolata tavallis-

ta enemmän. Paiseen kasvaessa koiran voi olla vaikea avata ja sulkea suunsa. Koiran kasvot voivat turvota ja paise voi muodostaa silmän alapuolelle selkeän patin. Jos paise puhkeaa, koiran nenästä voi valua mätää.

Hoito

Jos epäilet, että koiralla on hammasjuuren paise, tai joku muu hammasvaiva, kannattaa olla yhteydessä eläinlääkäriin.

Eläinlääkäri tyhjentää ja puhdistaa paiseen. Usein myös vahingoittunut hammas tulee poistaa, jotta paise ei uusiudu. Koiralle määrätään antibioottikuuri ja särkylääkettä kipujen ja tulehduksen lieventämiseksi.

Jos paise on muodostunut jonkin toisen hammassairauden seurauksena, esimerkiksi karieksen, tulee myös se sairaus hoitaa.

Ennaltaehkäisy

Ota yhteyttä eläinlääkäriin, jos koirasi hammas on lohjennut tai muuten vaurioitunut. Hammas tulee hoitaa mahdollisimman pian, jotta se ei pääse tulehtumaan.

Paras tapa ennaltaehkäistä tulehduksia ja hammassairauksia on pestä koiran hampaat säännöllisesti. Hampaiden pesun avulla hampaat tulee myös katsottua säännöllisesti läpi ja mahdolliset muutokset koiran suussa on helpompi havaita ajoissa, esimerkiksi kipu tiettyä hammasta pestessä, lohkeamat tai hampaan värin muutos.

Teksti: Agria eläinvakuutus

Parodontaalisairaudet eli hampaan kiinnityskudoksen sairaudet koirilla ja kissoilla

